

Cimrmanova činnost kriminalistická

Jára Cimrman

MILON ČEPELKA

Po svém pobytu ve vězení zůstal Cimrman kriminalistické oblasti věrný. Ihned po propuštění nastoupil na vídeňské "čtyřce" jako asistent fotografické laboratoře v oddělení Vývojka. V té době však došlo k události, která dala jeho služebnímu postupu nečekaný spád.

V roce 1913 byla Vídeň vzrušena odvážnou loupeží. K padesátinám následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este chtěla vídeňská obchodní komora věnovat arcivévodovi zlatý přívěsek k hodinkám v ceně 6 000 zlatých. Z dnešního hlediska se zdá možná neuvážené investovat tolik peněz do člověka, kterému zbývá pouhý rok života, ale nezapomínejme, že tehdy o chystané návštěvě Sarajeva ještě nikdo nevěděl.

Přívěsek zhotovil zlatnický závod Straka a syn, a ten dostal také povolení po dobu jednoho týdne skvost vystavovat ve výkladní skříni. Přestože během dne výklad střežila sehraná dvojice policistů Ječný - Ziegler, krádež se podařila a to v pravé poledne

Celá akce začala srážkou dvou fiakrů, bezpochyby inscenovanou. Dvojice tajných Ječný - Ziegler neměla zájem na nějakých skrumážích před střeženým obchodem a proto koordinovaně rozháněla zvědavce tím, že Ziegler volal: "Rozejděte se !" a Ječný: "Neshlukujte se !". K tomu se přidaly Klaus a Bernard, dva mohutné zvony z chrámu sv. Štěpána, a v tomto hluku zcela zanikl skřípot diamanu, jímž pachatel s obdivuhodnou zručností vykrojil otvor ve skle výkladu. S přívěskem pak rychle zmizel.

Jára Cimrman se o případ zprvu nezajímal. Jeho protihabsburskému citění husarský kousek zloděje přívěsku v jistém smyslu imponoval. Ale jen do chvíle, než arcivévoda zatelegrafoval z Konopiště, že chtěl přívěsek darovat na dobročinné účely. Když vyšla v tisku výzva, aby pachatel zaslal svůj lup na adresu dětské útulny sv. Barbory, starající se o sirotky po dělostřelcích, Cimrman vyčkával. Když viděl, že se výzva minula účinkem, ihned se do případu vložil.

Sledujme teď jeho postup ve srovnání s postupem rakouského bezpečnostního aparátu.

Zatímco revmatická policejní mašinerie zpuchřelého mocnářství ztrácela čas obvyklým vyhledáváním podezřelých osob v kartotékách, Cimrman začal odjinud. Jeho výchozí úvaha je prostá: Koho pochycují policejní kartotéky? Zločince, kteří již byli dopadeni. Jsou však tito delikventi skutečnými esy ve své branži?

"Co je to za eso," říká Cimrman, "když se nechá chytit? V policejních kartotékách jsou kriminální živly podřadné, druhá, třetí sorta. Prvotřídní kapacity oboru žádná policejní kartotéka nemá. A přece jsou jejich jména někde obsažena a dokonce archivována. Ptáte se kde? V třídních knihách. Už ve školních škamnách se pozná, kdo roste pro šibenici."

A tak v době, kdy armáda policejních agentů pošetile ohmatává l ebeční kosti dvou set třiceti koní vídeňských drožkářů a hledá boule, aby zjistila, které dva fiakry se to srazily před zlatni ckým krámem, osamocený amatér Cimrman listuje zažloutlými strán kami třídních knih.

Protože pachatelova ruka nevykrojila ve skle jakýkoli otvor, al e pravidelnou čtvercovou tabulku, jakou byla zřejmě zvyklá denn ě vykrajovat, zajímal se Cimrman jen o sklenáře. Na koncesním ú řadě si vypsál jejich jména a pak se podíval do třídních knih, jak se sklenáři chovali ve škole. Po čtrnácti dnech se mu vylou pli dva podezřelí: Josef Zeithammel a Josef Rolný. Pohledně nej prve na rejstřík Josefa Rolného.

Třetí třída

Říjen: Soustavně zapomíná hubku.

Prosinec: Při hodině počtů si kreslí čtverečky (sic!), a ještě to drze přiznává.

Únor: Úmyslně vlákal do třídy opilého popeláře.

Duben: Škrtil Wiednera.

Květen: Škrtil Zelenku.

Čtvrtá třída

Září: Vysmívá se příkladům s dvojcifernými sčítanci.

Listopad: Kousl učitele do ruky, když jsem jej káral.

Prosinec: Rozbil okno (skleněné), a ještě to drze přiznává.

Leden: Zamkl dveře třídy tak, že nešly odemknout.

Únor: Odemkl dveře třídy tak, že nešly zamknout.

A jako vždycky v květnu: Škrtil Zelenku.

Co říká třídní kniha o Josefu Zeithammlovi:

Třetí třída

Září: Je zádumčivý.

Říjen: Je zádumčivý.

Únor: Přinesl do školy benzín.

Březen: Je zádumčivý.

Duben: Přinesl do školy sirky.

Květen: Navádí Kuncovou, aby zítra nechodila do školy.

Další stránky třídní knihy jsou bohužel ohořelé.

Každému je snad zřejmé, že z takových chlapců těžko mohli vyrůs t dobří sklenáři. A tak zatímco na policejním komisařství již č tvrtý den vyslychají kostelníka Kreuzmanna z chrámu sv. Štěpána , kladouce mu do omrzení nesmyslnou otázku, proč osudného dne z vonil tak hlasitě, Cimrman kráčí Mozartovou ulicí do č. 7, aby usvědčil Zeithammla. Nachází tam však jen jeho ženu, od níž se dovídá, že Zeithammel, pracující naposledy jako sklenář na stav bě pražského Národního divadla, je od r. 1881, kdy divadlo vyho řelo, nezvěstný. Na poslední pohlednici napsal své ženě slova, kterým nerozuměl: "Ten můj prokletý koníček. Ale však oni si Če ši, jak je nám, brzy nastřádají na nové."

Jakmile tedy zjistil, že svědomí Zeithammlovo tíží hřích jiný,

šel už Cimrman najisto. Za Josefem Rolným. Po několika dobře volených otázkách Rolný zjistil, že nemá cenu zapírat, a drze se přiznal. Vídeňský policejní prezident podal tenkrát Cimrmanovi ruku se slovy: "Nebylo to špatné." A to tehdy, přátelé, v kriminalistických kruzích něco znamenalo. S okamžitou platností pak přeřadil Cimrmana bez ohledu na jeho služební léta z oddělení Vývojka do oddělení Ustalovač.